

Michal Gabriel: Sochy

Prof. akademický sochař Michal Gabriel patří v současnosti k nejméně výraznějším českým výtvarníkům, jeho díla plní prestižní výstavní prostory stejně úspěšně jako menší galerie, kde hledá netradiční scénérie pro své sochy a sousoší. Ve veřejném prostoru zanechal několik nerasmazatelných otisků jako jsou například monumentální vrata Veletržního paláce, Okřídlený levhart nad vstupem do Kanceláře prezidenta republiky, Pavilon Indonéská džungle v pražské ZOO nebo bronzové koně pro vodní kaskádu v Dejvicích a mnoho dalších. Od roku 2007 působí jako děkan Fakulty výtvarných umění v Brně, kde už 12 let vede ateliér figurativního sochařství.

Na české výtvarné scéně těžko nalézáme osobnosti, které se pohybují se stejnou mírou jistoty na poli figurativní tvorby i abstrakce. Dílo Michala Gabriela k takovým patří. Míří přímo k divákovi, nikoliv prvoplánově podbízivou formou, ale tvarem, který je srozumitelný, snadno čitelný, ať už skutečnost postihuje v její nejzjevnější podobě, nebo ve výrazu oproštěném od předmětnosti. Navzdory oné srozumitelnosti zůstávají jeho práce vícevrstevnatým poetickým textem v prostoru. Jejich podstata je intenzivně narativní, ale nevzdává se ani lyrického působení. Až se někdy přibližuje básni. Arthur Rimbaud ve své charakteristice poezie definoval cosi spřízněného s tvorbou Michala Gabriela: „Tedy básník je skutečně zloděj ohně. Je zavázán lidstvu i zvířatům, své výmysly dá vyslechnout a ohmatat. Jestliže to, co vynáší z hloubi má tvar, podá tvar, je-li to bez tvaru, podá to bez tvaru.“

Pochopitelně předmětnost je autorovi ale vlastnější. Gabrielova zvířata i figury atakují diváka v bezprostřední blízkosti, bez distance, která by definovala míru toho, co se nás dotýká, a co je jenom bezpečnou iluzí. Sochy a sousoší vtahují totiž do svého vlastního světa i pozorovatele, ten se pak může stát aktérem příběhu, který se kolem něj začíná odvíjet.

Poměrně nezvyklým počinem jsou akce, při kterých autor stěhuje objekty ze sterilního prostředí výstavních sál do přirozeného prostoru. Smečka jde

travou či městem, koně běží lesem. Krajina se stává velkolepou kulisou dějů, které by se v galerii nemohly odehrát. Ale i tam je jejich účinek dramatický. Šelmy oživené strukturou přírodnin kráčí hrdě galerií s přirozeností zvířete, které ovládá prostor. Nepřiznávají, že jejich východiskem není skutečná podoba některé z konkrétních šelem, ale především vnímání těchto zvířat jako symbolu. Jsou skutečnější než skutečnost, jsou sugestivní, a to i navzdory tomu, že se nás autor nepokouší ukonejšit banálním naturalistickým pojetím.

Michal Gabriel pracuje s tradičními materiály v jejich nejbytošnější podobě, ale také experimentuje - třeba s uplatněním nejrůznějších skořápek a pecek v povrchové struktuře. Je to právě tento rytmus, to víření do nekonečna se opakujících tvarů, které oživuje a rozhýbává jeho sochy.

Co je tedy příznačné? Neustálé hledání souvislostí, tvary, které se opakují, ale nikdy nejsou tytéž, změny měřítek, relativizace, ale i touha po nepomíjivosti, fascinace archaickou krásou, potřeba trvání, dynamická síla spoutaná v pevné formě, bezprostřední kontakt s divákem, hmatatelná, odzbrojující krása...

Ovšem, tvorba Michala Gabriela nepotřebuje tento komentář. Možná by stačila slova rumunského sochaře Constantina Brancusiho: „Nehledejte tajemství ani temné formulky. Nabízím vám čistou radost. Dívejte se, dokud ji nespátříte.“

Lucie Pangráčová